

מערך פעילות לציון יום הנשים: קול קרא והלכתי

מטרות:

1. ציון משמעותי ורלוונטי של יום הנשים הבין-לאומי
2. הכרות עם גבורתן של נשים לוחמות לאורך ההיסטוריה הציונית
3. דיון על אתגרין של נשים במאבקן להשתתפות בהגנה על הארץ
4. העלאת המוטיבציה בקרב נערות לשירות משמעותי.

למחנכת:

ביום הנשים 2026, בצל המערכה באיראן, ברצוננו להעלות על נס את גבורתן של הנשים הלוחמות. לספר את סיפורן של נשים שבחרו פעם אחר פעם לפעול ולהגן על המולדת, על המדינה. וכן לספר את המאבקים הפנימיים שנשים גיבורות אלה נאלצו לשאת.

בשיעור נשוחח על הזכות והחובה לשרת, על תרומתן של נשים להגנה על הארץ והמדינה וכן על המאבק ארוך השנים למימוש הזכות והחובה לשרת.

השיעור שם במרכז השיח את הקולות הממשיים של נשים שונות שבחרו להגן על הארץ.

נמליץ, כחומר מקדים עבורן, לצפות בפרקי הסדרה "לוחמת", היוצאת כעת ב"כאן 11" ומתארת את סיפורן של הנשים הלוחמות בישראל לאורך השנים.

לו"ז ורציונל:

5 דק'	פתיחה: הבחירה, הזכות והחובה לשרת
10 דק'	תרומת נשים במאבק לפני הקמת המדינה
5 דק'	הקמת ח"ן וסיום שירות נשים בתפקידי לוחמה ותגובתן של נשים לשינוי זה
15 דק'	אתגרים שונים במאבקן של נשים למען שירות שווה בתפקידי לחימה
5 דק'	מאבקן הנוכחי של נשים לשוויון בשירות
5 דק'	סיכום: שוב - הבחירה, הזכות והחובה לשרת

חלק א': שירות נשים לאורך השנים - 20 דקות

ניתן לפתוח בהסבר על הבחירה לציין את יום הנשים, במציאות הנוכחית, דרך קיום שיח על גבורתן ובחירותיהן של הנשים הלוחמות לאורך שנות קיומה של מדינתנו.

מציגות מספר ציטוטים של נערות לקראת גיוסן. הציטוטים לקוחים מהסדה "לוחמת" (**שקופית 2**). הציטוטים מציגים מוטיבציות וחלומות כלפי שירות משמעותי בצבא, לקראת הגיוס.

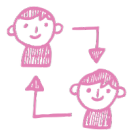
ניתן לבקש מכל משתתף לכתוב בצ'ט סיבה אחת שלדעתו חשוב לנערות אלה להתגייס לשירות מצמעותי לקראת החלק הבא **נשאל** ממתי לדעתכן. נשים יכולות לשרת בשירות קרבי?

למחנכת: חלק זה בא להציף, לפני שנצלול לדין ההיסטורי והעכשיו, את הרצונות של נערות לקראת הגיוס. להאזין לקול שלהן, למוטיבציה שלהן, לשאיפה, לחלום ולזכות לתרום ולפעול למען המדינה והחברה.

שאלון נשים במלחמת יום העצמאות:

נשלח לכלל התלמידות. ים **שאלון** שדרך מגוון שאלות אישיות בוחר איזה לוחמת אתה (**שקופית 3**), מתוך סיפורן של ארבע נשים לוחמות במלחמת העצמאות - פולט קומאר, ששירתה בקומנדו הימי בפלי"ם; עדה סרני, שפעלה במסגרת ההגנה והמוסד באיטליה; שולמית קישיק-כהן, שפעלה במסגרת המוסד בלבנון ויהודית יחזקאלי-גילי שלחמה בשורות הפלמ"ח בקרבות על ירושלים.

לאחר השאלון נבקש מכמה משתתפים. **ות לשתף על הדמות שיצאה להן.ם.**

סגירת השערים לשירות נשים:

נשאל מה לדעתכן. קרה לנשים הלוחמות האלה לאחר הקמת צה"ל והמדינה (**שקופית 4**). לאחר מספר תשובות נספר על ח"ן - חיל הנשים (**שקופית 5**). לאחר הקמת צה"ל הוחלט כי נשים ישרתו בנפרד מגברים ורק בח"ן - חיל הנשים. המטרה הייתה לשחרר מספר מרבי של גברים לתפקידים קרביים, על-ידי כך שנשים ימלאו רק תפקידים מנהליים, מקצועיים ותפקידי שירות.

נשאל: איך לדעתכן. הנשים הלוחמות הגיבו לשינויים האלה? לאחר כמה תשובות נעביר שקופית (**שקופית 6**). נציג את המילים של נתיבה בן-יהודה ושל יהודית יחזקאלי-גילי. ונספר כי השינוי היה ההתחלה של כמעט 50 שנה שבהן נמנעו ולא היו נשים לוחמות בצה"ל.

למחנכת: לאחר ההכרות עם ההיסטוריה הרחוקה, נספר בקצרה על השינויים שהתרחשו בשלושים השנים האחרונות. לאורך כל שנות צבא ההגנה לישראל היו נשים לוחמות, אך אלה היו מספר פעוט מאוד של לוחמות, תופעות שוליות וחד-פעמיות. החל מסוף שנות השמונים וביתר שאת בשנות האלפיים, אנו עדות ועדים למהפכה של ממש בשירות נשים בתפקידי לוחמה בצה"ל.

שירות נשים מאז ועד היום:

בקצרה נספר על השינויים הרבים שעברו לאורך השנים בשירות נשים בצה"ל (**שקופית 7**), עד לכדי המצב הנוכחי. מצב שבו כל לוחם חמישי הוא לוחמת ושרוב התפקידים הצבאיים פתוחים לנשים. אך גם בתוך מציאות זו, ישנם אתגרים. וכן ישנם אנשים ונשים שמעוניינות. ים להחזיר את המציאות אחורה ולדחוק את הנשים מחוץ לתפקידי הלוחמה בצה"ל.

חלק ב': אתגרים במאבקן של נשים לשירות שווה - 15 דק'

למחנכת: בחלק זה נציג דרך קולות של נשים לוחמות בשנים האחרונות, דילמות שונות שמלוות את מאבקן של נשים לשירות בתפקידי לוחמה.

נציג שלוש דילמות: **התאמת תפקידים שונים לגברים ולנשים** - בדילמה זו נעלה את המאמצים הנדרשים על-מנת להפוך תפקידים שונים לכאלה המתאימים לגברים ולנשים; **על חשיבותו של ייצוג** - דילמה זו מביאה את הקושי לדמיין שאני מסוגלת לעשות מעשה מסוים, כל עוד אין לי דמויות לחיקוי; **ולהילחם ב-2 הקרבות** - דילמה המעלה את המאבק הכפול שנשים לוחמות נמצאות בו. מאבק יחד עם הגברים נגד האויב, ומאבק להוכיח את עצמן למול זלזול וחוסר אמון תמידי מצד שותפיין הגברים. אין ברצוננו להכריע את הדילמות השונות, אלא להימצא בתוכן, בתוך המורכבויות והקשיים שהבחירה האישית והמשותפת בשירות נשים מזמנת. יש לשים לב שאומנם אין ברצוננו להכריע את הדילמות, אך אין זה אומר שדיון זה מאפשר התבטאויות מזלזלות ומקטינות. ניתן להעלות התנגדויות, אך גם אלה צריכות להיות מתוך כבוד.

נעביר שקופית (**שקופית 8**) ונסביר את המבנה של חלק זה. כל פעם נעלה דילמה, נציג את הקולות השונות בנוגע אליה, ונתדיין עליה. לא נחפש הכרעה, אבל בהחלט נרצה להאזין לדעות השונות בכיתה. ניתן בכל פעם **לערוך סקר בצ'ט** בנוגע לדעות השונות.

בדיון נשים דגש גם על העמדה האישית של התלמיד, גם על החוויה של האישה הלוחמת הנמצאת בדילמה וגם נדון בה ברמת קובעי המדיניות - מה צריך להיות היחס הרחב של המדינה לסוגיות אלה? הדילמות נמצאות **בשקופיות 9-11**.

חלק ג': דיון על התנגדות לשירות נשים וסיכום השיעור - 10 דק'

נעביר שקופית (**שקופית 12**) ונציג קולות שונים של נשים לוחמות היום, נשים מהשנה שנתיים האחרונות. מתוך ההאזנה לקולות אלה, **נשאל:**

- למה לדעתכן יש אנשים שמתנגדים לשירות נשים?
- מה הייתן רוצות. ים להגיז לאנשים שמתנגדים לשירות נשים?

נסיים עם החזרה לסיפורה של חנה סנש (**שקופית 13**). נקרא בקול את הציטוט של חנה סנש, שבחרה לצנוח בשטח האויב הנאצי ולשלם על כך בחייה - "קול קרא, והלכתי. הלכתי, כי קרא הקול". נבקש לשתף בקול או בצ'ט תשובות, מחשבות ורגשות על 2 השאלות הבאות:

- מה הייתן רוצות והייתם רוצים לאחל להן, להגיז להן?
- מה יכול לעזור להן במסע שלהן?

ניתן לענות על השאלות האלה גם **בקישור זה**. שדרכו נעביר את התשובות לנשים לוחמות, כדי לחזקן בשעה זו ובכל השעות כולן.

שנדע ימים שקטים וטובים יותר,
כאן עבורכן.ם,
לגעת בזה - חינוך מיני ומגדרי,
מרכז הדרכה המעורר.